Előhang

Kissé hosszabbra fogjuk ezt a bevezetőt, de nem lépjük túl egy főszerkesztői előszó kereteit.

E lapszámban újra felmerül a jobboldaliság–baloldaliság megkülönböztetése, érvényének a kérdése. Előre kell bocsátani ezzel kapcsolatban, hogy a *Magyar Hüperión* számára – az alcím ellenére – a jobboldaliság nem *abszolút* érték, soha nem is volt az, amennyiben az abszolút jelzőt komolyan és végső értelemben vesszük. Már csupán szerteágazó témáink miatt – például a „Kulturális szemle" és az „Ajánlók" rovat írásai – sem. A relativitások szintjén, politikailag azonban más az álláspont: ilyen tekintetben nem köthetünk kompromisszumot. *„A felforgatással nem paktálunk"* – ahogy régebben mondták.

Nézzünk meg három, a jobboldaliság–baloldaliság ellentétpár hangsúlyozásával szembeni érvet.

Az első, hogy megosztja a társadalmat. Családokat választ szét, barátokat veszejt össze és fordít egymással szembe, majd idegenít el egymástól. Kétségtelen tény! Azonban a pártosodás kezdeteitől fogva a politika alapgondolata, hogy *az ellentétek inspiratívak lehetnek, a küzdelmekből valamilyen jó, jobb jöhet létre, állhat helyre*, érték és minőség például. Ebben a vonatkozásban nincs szó „abszolút dualizmusról", de az ellentétek látása és kiélezése fontos az imént említett szempontból.

A második ellenérv, amit a jobboldaliság–baloldaliság ellentétpár kapcsán olykor alkalmaznak, körmönfontabb. Eszerint modern jelenség, nincs magasabb érvénye, mivel alig több mint kétszáz éves. Két fontos dolgot elfelejtenek itt. Hiába csupán 1789 óta létezik, a jobb- és a baloldaliság nemcsak elnevezés szerint, hanem *principiálisan, archetipikusan is értelmezhető, következésképpen akár régebbi időkre visszavetíthető,* amikor még nem létezett fogalmilag. Az ellentétpár modern voltának hangsúlyozói azt sem látják, hogy a demokratikus, parlamentáris rendszeren kívüliek, a pártosodás és a parlament felett álló arisztokraták, royalisták, aulikusok, a parasztság és a kézművesek is az egyiket támogatták. Kétszázharmincöt éve általában a jobboldalt. *Akik kívül álltak a pártok rendszerén, ha mégis foglalkoztak politikával, ritkán voltak familiárisak a baloldallal.*

Még körmönfontabb, amikor a jobb- és baloldaliságot egymást kiegészítő, komplementer, „szimmetrikus" párként gondolják el. Eszerint a kettő egysége szolgáltatná, adná, jelentené a teljességet. Ezzel kapcsolatban az elvi probléma az, hogy a komplementaritás szintézisében sem szűnik meg a hierarchia, vagyis a két szimmetrikus tag között is van alá- és fölérendeltségi viszony, van alacsonyabb és van magasabb rendű. És a teljességet vagy az egymást kiegészítést nem tudjuk – egyszerűen képtelenség – a baloldalnak tulajdonítani. Azt a hamis mítoszt, hogy az intelligencia a baloldalon állna, e folyóirat első számától fogva vitatjuk. Ám az is hamis, hogy az érzékenység, mint olyan a baloldal sajátja lenne. Az egymást kiegészítés elve – amilyen például a Napé és a Holdé – nem a politika világához tartozik. A dualitás nem a francia forradalom, hanem legalább Platón *Politeiá*ja óta szerves része a politikának. A fentebb említett okból épít rá, anélkül, hogy alapvetően dualista lenne. A komplementaritás és a szimmetria más szintek sajátja, mondjuk a kozmológiáé és az ontológiáé.

Mindebből talán jól látszik, hogy mi *a jobboldaliságot mindig principiális, archetipikus, ideális módon értjük*, nem pedig pártpolitikai, aktuálpolitikai szinten, névleg. Ma Magyarországon

már az esti televíziós híradókban megjelenik a jobboldaliság hangsúlyozása. Annyit megjegyeznénk emlékeztetőleg ezzel kapcsolatban, hogy körülbelül 2014-ig (a *Magyar Hüperión* 2013-ban indult) egyáltalán nem ilyen volt a helyzet. A társadalom javarészének ösztönös – pontosabban természetes – jobboldalisága ellenére 1956 és '14 között nem hangsúlyozódott a jobboldaliság olyan szinten, mint ma. Ez csupán az utóbbi évtized fejleménye. A rendszerváltozás után, alkalmi eseteket és az említett *„természetes jobboldaliságot"* leszámítva, talán egyedül a *Hunnia* és a *Pannon Front* című folyóiratokban volt hangsúlyos a jobboldaliság, nem csupán alkalmilag és névlegesen használva a kifejezést. Az utóbbi lap „Metapolitikai Diorama" rovata volt az, amelyben – pozitíve szólva róluk – először jelentek meg olyan nagyságok, mint Joseph de Maistre, Louis de Bonald, Donoso Cortés, Vilfredo Pareto, Ungern-Sternberg, Othmar Spann, Charles Maurras, Molnár Tamás, Prohászka Lajos, Mircea Eliade, Ernst Jünger, Alain de Benoist vagy Misima Jukió. E rövid közléseknél ma – három évtized után – végre komolyabb vonatkozó kiadványok jelennek meg, noha nem kellő számban.

Miközben a jobboldaliságra, eszmetörténetére és szerzőire koncentráltunk, eddig nem vizsgáltuk meg direkt módon: *mi – miben áll – a baloldaliság?* Itt is tételezünk, észlelünk egyfajta pártszimpátiáktól független „principiális baloldaliságot", amely például az „érzékenységben" definiálja magát.

Kisebb botrány lett abból, amikor az elmúlt nyáron egy interjúban kijelentettük, hogy *„Isten nem elérhető baloldaliként, baloldali attitűdökkel"*. Ezzel nem azt akartuk mondani, hogy Isten kizárna a megváltásból vagy az üdvözülés és a szentség lehetőségi köréből bárkit, aki baloldali vagy baloldali volt. Azt szerettük volna nyomatékosítani, hogy ami az ember hozzájárulását illeti az üdvözüléshez és a megváltáshoz, az inkább nevezhető jobb-, mint baloldalinak. A baloldal számára – általában – kiesik e lehetőség fontossága. Ennek ellenére semmi olyasmit nem állítottunk, soha, hogy példának okáért a második világháború – összességében brutális – szovjet katonáiban egyáltalán ne lett volna hősiesség vagy emberség, alkalmi erényesség, valami általunk politikai kifejezéssel élve jobboldalinak minősített sajátosság. Csupán annyit próbáltunk kifejezni, hogy a hősiesség és más erények gyakorlása *politikailag* inkább jobboldali, mint baloldali. Azt mondjuk, *„inkább"*, mert a legkevésbé sem tagadjuk olyan baloldali gondolkozók értékeit, mint például Szabó Lajos, Tábor Béla, Krasznahorkai László vagy Raymond Abellio (akiről/től írásokat is közöltünk).

Ez utóbbi hozzáállás ellenére a baloldaliság totálisan megbukott történetének kezdeteitől, a dicsőségesnek és nagynak *nem* nevezhető francia forradalomtól fogva, erkölcsileg és viselkedés szempontjából is. Ugyanígy 1917–1919-ben, 1945-ben és 1968-ban. *Ma '68-asok vagy szimpatizánsaik alkotják a világot elnyomó gazdasági „elitet"*. A lázadókból *hipster*ek és *yuppie*-k lettek, akik minden fényűzés dacára proletárok és kispolgárok, s jelenleg két kokaincsík, luxusutazás vagy kávé között éppen kiképzik az ukránbarátokat, vagy – mint az 1970-es '80-as években már megtörtént – a „terroristákat", a „harmadik világ" legkülönfélébb, olykor kommunista vagy anarchista variánsainak öntudatlan ügynökeit.

Jónéhány művész úgy gondolja, hogy a baloldaliság érzékenység. De legalább Burke óta tudjuk, hogy soha nem volt azonos azzal, legfeljebb az érzelgősséggel. Nem valódi érzékenység, hanem befolyásoltság, sokkal nagyobb, egyszersmind szubtilisabb, mint a jobboldali populiz-

mus és demagógia. A baloldal teljesen leszerepelt, elbukott a társadalmi érzékenység szintjén is. Már mondottuk: egykori képviselői alkotják a világot ma elnyomó gazdasági „elitet". A hívei pedig, miután megírták a napi penzumot vagy megtartották egyetemi óráikat, hazamennek, bekapcsolják az RTL Klubot vagy az ATV-t, mert azok mégiscsak jobbak, mint az M1, és tényleg örülnek annak, hogy vannak reklámok, még élvezik is a hangulatukat, a „szabadság ízét"!

Ám az úgynevezett – mai, nem principiális, hanem relatív – jobboldalon sem sokkal jobb a helyzet. Lényegében ugyanez megy. Ahogy a 26. számban láttuk (161–177. o.): gazdasági szempontok és gazdasági szempontok, korszerűség és korszerűség. Elfekszenek az adott tévécsatorna fotölyében, megmondanak, közben kacarásznak az ultrajobboldali Julius Evolán, de ők is elhiszik a reklámok „relevanciáját" és a divat „fontosságát". Ha szóba jön a jobboldaliság, semmit – a küllemükkel és a magatartásukkal pláne – nem tudnak hozzátenni, csak annyit, hogy szapulják a baloldalt és röhögnek a képviselői ostobaságain.

Ezért is gondoljuk, hogy politológiai szempontból a 20. század egyik jelentős bevezetett fogalma volt László András részéről az *„ellenbaloldaliság"*. E fogalmat ő eredetileg a 20. század szélsőjobboldali mozgalmaira vonatkoztatta, de megfigyelhető jelenség és hasonlóképpen jelentős felvetés mai tekintetben is. Azt takarja, hogy amennyiben valaki túlságosan csak a baloldalt ostorozza, kritizálja, vélhetően maga is baloldali, mert nem képvisel és akar független pozitívumokat és ténylegesen követhető dolgokat mondani azzal kapcsolatban, hogy miben áll a jobboldaliság, legfeljebb szentimentális közhelyeket.

Az egész jobboldaliság–baloldaliság problematika, ahogy a *Magyar Hüperión* érti, abban áll, hogy nem pártpolitikai módon használjuk e fogalmakat, hanem úgy gondoljuk, van egy principiális, alapvető, lényegi értelmük. Még a baloldaliságnak is. Az is megragadható ilyen módon.

Eddig nem foglalkoztunk azzal – csak közvetve, áttételesen –, hogy mi a baloldaliság. Ebben a lapszámban Milán Péter tanulmánya választ próbál adni a kérdésre. Megtehette volna, hogy azt mondja: bűn, fénnyel szembeni sötétség, egyfajta „sátánizmus", de azt állítja, hogy *barathron/barathrum* – egyfajta gödör, hiátus, szakadék. Ahogy történelmileg is látszik, nem a fény és a sötétség ellentétpárjában való gondolkozás a probléma, hanem hogy ténylegesen vannak erők és irányulások, amelyek a sötétség, a gödör jegyében állnak, akkor is, ha magukat társadalmi érzékenységként állították és állítják be.

A baloldaliság egyik újabb fejleménye a poszt- és a transzhumanizmus. Edl András tanulmánya e témakört járja körül, megfontoltan megkülönböztetve egymástól a kettőt, s láttatva, hogy az úgynevezett jobboldal is részt vesz mind a kettőben.

Befejezzük Váry István és Szabó Csaba krizeológiai munkáinak közlését (II. részek), melyek szintén érzékeltetnek valamit abból, hogy „mi a baloldaliság", nem pártpolitikai, hanem lényegi értelemben.

A mai jobboldali kormányzatok nem veszik kellőképpen tekintetbe, hogy *a gazdasági szempontok elsődlegessége maga is baloldali,* ami eleve könnyen aláássa a nemzeti karaktert és a magasabb kultúrát. A szabadságjogok gazdasági szabadsággal való azonosítása hibás. Nem mondhatjuk, hogy gazdaságilag baloldalinak kell lenni, de azt sem, hogy jobboldalinak, mert

az utóbbi, immár kapitalista értelemben, *a világot ma elnyomó gazdasági „elit" ideológiája*. Az amerikai republikanizmus esetében a szabadság támogatása az „egyenlőséggel" szemben – az első számú demokratikus lózunggal – sajnos együtt jár a kapitalista szabadverseny mindenek-előtti igenlésével, ami a baloldal korábbi esetéhez hasonló módon lehetővé teszi egy merőben gazdasági „elit" uralmát a tömegek, az „egyenlők" felett.

A modern „jobboldal" minden hibája mellett ráadás, hogy a baloldaliak gyűlölik Trumpot, viszont semmi bajuk egy olyan elnökkel, mint Biden. Az egyik legjelentősebb mai magyar szépíró egy *celeb*nek adott interjújában fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy Trump milyen nevetséges és mekkora rohadék, ám Bidenről semmi ilyesmit nem mondott. Ezt a *zombie*-t – de csak őt – könnyedén elbírja „nagy szíve".

Már az elméleti szinten artikulált brit konzervativizmus hanyatlási formát képezett az általánosabb és organikusabb, alapvetőbb és benső, ki nem mondott *„természetes konzervativizmushoz"* képest. Az amerikai konzervativizmus még inkább. Ennek ellenére mindkettő töredékesen őriz valamit a lényegi értelemben vett konzervativizmusból. A neokonzervativizmus még súlyosabb kételyeket ébreszt, viszont sokféle; nehéz igaz módon egyféleként kezelni. (E tekintetben a kuruc.info kritikái érthetőek ugyan, de leegyszerűsítik a problémát.) Péterváry Zsolt korábbi írásának befejezése elfogulatlan és fontos információkat közöl mindezzel kapcsolatban. Ne felejtsük el, hogy a német *konservative Revolution* két korabeli elnevezése is *„új konzervativizmus"* és *„új nacionalizmus"* volt. Semmiféle komolyabb probléma nem származott ebből, legfeljebb annyi, hogy nem fogadták elég széles körben. A liberalizmus egyén-központúságával elkülönül a társadalmi egésztől, a neokonzervativizmus társadalom-központúsága mindazonáltal sokszor meseszerű: gyakran olyan önző, mint a liberalizmus – a klasszikus liberálisoknál biztosabban.

Vasile Lovinescu eltérő megoldásokat kínál a mai neokonzervativizmushoz képest (amit némelyek neokohnzervativizmusnak mondanak és gondolnak). Az 1930-as évek közepén megértően és idealizálóan fordult a korabeli olasz fasizmus felé a legendás *Vremea* (Idő) folyóiratban. Ez az első alkalom, hogy politikai vonatkozású cikkeket olvashatunk tőle magyarul. Bámulatos, hogy milyen mélységeket lehet vinni a publicisztikába, annak keretei szétfeszítése nélkül. Hamvasra is emlékeztet. Athoszi zarándoklata (1935) után, egy évvel ezen írásait követően, már René Guénon hívei és az *Études traditionnelles* szerzői körében találjuk Géticus néven (1936–1937), szúfiként. 1939-től a szülővárosában, Falticsénben némi túlzással Románia és a Balkán *muqaddim*ja (muszlim vezetője, előmozdítója, tovább-vivője), amellett, hogy Antonescu híve, később pedig a bukaresti Hüperión Testvériség vezetője.

Kocsi Lajos írása Lovinescu ifjúkori cikkeihez hasonlóan elkötelezett a kereszténység mellett és római katolikus szempontból vizsgálja a magyarság sorskérdéseit, szabadságvágyát.

Nagyon jelentősnek tartjuk Maxim Makovchik tanulmányát, amely Guénont követve különbséget tesz a Magyarországon is gyakran félreértett, nem ismert tradicionalizmus és a tradíciók között. Hasonló látásmódot képvisel Laki Zoltán folyóirat-ismertetője.

A további ismertetések Heideggerrel, az asztrológiával, Tibettel, az eurázsianizmussal és a *Dűne* című film második részével foglalkoznak a jelen számban, igen röviden.

Egyedül Isten a megmondhatója, hogy tudjuk-e folytatni e lapot!